

**ПРАШАЊА И ОДГОВОРИ
ЗА РЕГУЛАТИВАТА НА НАРОДНАТА БАНКА ЗА КРЕДИТНИОТ РЕГИСТАР
ПОВРЗАНИ СО ИЗМЕНЕТЕ во јули 2024 година**

Напомена: Дополнувањата на прашањата и одговорите (ажурирање од 15 август 2024 година) се поврзани со последните измени на подзаконската регулатива на Упатството за спроведување на Одлуката за содржината и начинот на функционирање на Кредитниот регистар („Службен весник на Република Македонија“ бр. 14/14, 83/15 и 225/15 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 116/19, 110/20, 71/23 и 156/24).

I	Тема	Зелени кредити
1.	Прашање	Како треба да се пополни полето 11-3 – „ЗКПФ“ за кредитните партии коишто делумно имаат третман на зелени кредити во согласност со регулативата на Народната банка за методологијата за управување со кредитниот ризик?
	Одговор	За кредитните партии коишто немаат целосно третман на зелени кредити банката треба да оцени дали преовладува делот којшто е наменет за зелено финансирање или, пак, не. Само во случаите кога банката ќе оцени дека кај кредитната партија преовладува зелената компонента, се пополнува полето 11-3 – „ЗКПФ“ со ознаката „ЗК“.
	Датум на објавување на одговорот	15.8.2024 г.
II	Тема	Датум на склучување на договорот
1.	Прашање	Дали податокот за пополнувањето на полето 12-6 – „датСкДОГ“ треба да се обезбеди од денот на примената на последните измени на подзаконската регулатива за Кредитниот регистар, или, пак, за целата кредитна изложеност?
	Одговор	Полето 12-6 – „датСкДОГ“ се воведува заради постепено усогласување на известувањето во Кредитниот регистар со тековниот проект Исидора на Народната банка. Се пополнува за сите кредитни партии во согласност со насоките дадени за соодветниот ред во колоните бр. 3 и 4 од прилогот бр. 1 на Упатството. За кредитните партии одобрени пред примената на измената на Упатството, доколку банката не може да го обезбеди податокот за датумот на склучување на договорот, во полето 12-6 – „датСкДОГ“ го внесува

		датумот на првиот излез на пари, односно исто како во полето 13 – „Дат1Одобр“.
	Датум на објавување на одговорот	15.8.2024 г.
2.	Прашање	Кој датум се внесува за кредитните изложености на правните лица со кои банката има склучено договор за кредитна рамка, како и поединечни договори за кредит?
	Одговор	Во ваквите случаи, полето 12-6 – „датСкДОГ“ се пополнува со датумот на склучување на поединечниот договор за кредит.
	Датум на објавување на одговорот	15.8.2024 г.
3.	Прашање	Како се пополнува полето 12-6 – „датСкДОГ“ во случај на купување хартии од вредност?
	Одговор	Во случај на купување на хартии од вредност, полето 12-6 – „датСкДОГ“ се пополнува со датумот на склучување на трансакцијата.
	Датум на објавување на одговорот	15.8.2024 г.
4.	Прашање	Дали полето 12-6 – „датСкДОГ“ се пополнува за средствата по видување и депозитите преку ноќ кај банките?
	Одговор	Полето 12-6 – „датСкДОГ“ се пополнува за примерите наведени во вашето прашање.
	Датум на објавување на одговорот	15.8.2024 г.
5.	Прашање	Во случај на договор за преземање долг, дали полето 12-6 – „датСкДОГ“ се пополнува со датумот на договорот за преземање на долгот или, пак, со датумот на договорот за одобрување на кредитот којшто е предмет на преземање од страна на друг должник? Како се пополнува полето 13 – „дат1Одобр“ во овој случај, како и полето за намената на кредитната партија?
	Одговор	Кај договорите за преземање долг, полето 12-6 – „датСкДОГ“ се пополнува со датумот на договорот за преземање на долгот, додека полето 13 – „дат1Одобр“, бидејќи нема излез на пари, не се пополнува. При пополнувањето на полето за намената се внесува соодветниот податок за намената на кредитната партија наведена во договорот за преземање на долгот.
	Датум на објавување на одговорот	15.8.2024 г.
6.	Прашање	Кој датум се внесува во полето 12-6 – „датСкДОГ“ во случај на рефинансирање, независно дали станува збор за рефинансирање во иста банка или, пак, во друга банка?
	Одговор	Во овие случаи полето 12-6 – „датСкДОГ“ се пополнува со датумот на рефинансирањето.
	Датум на објавување на одговорот	15.8.2024 г.
7.	Прашање	Кој датум се внесува во полето 12-6 – „датСкДОГ“ за изложеностите како што се ностро-сметки и

		салда на резервниот гарантен фонд?
	Одговор	Во случаите наведени во вашето прашање се внесува датумот на договорот за отворање на сметката.
	Датум на објавување на одговорот	15.8.2024 г.
III	Тема	Датум на првиот излез на пари
1.	Прашање	Како се пополнува полето 13 – „дат1Одобр“ кога станува збор за револвинг кредит за пречекорување на состојбата на средствата за тековно работење за правни лица, како и за пласмани во хартии од вредност, имајќи ги предвид последните измени на подзаконската регулатива за Кредитниот регистар?
	Одговор	Полето 13 – „дат1Одобр“ ќе се пополнува како и досега. Единствена новина при пополнувањето на ова поле е тоа што сега за изложеноста кај која нема излез на пари (гаранција, акредитив), како и за изложеноста врз основа на дозволени пречекорувања, кредитни картички и слично, ова поле нема да се пополнува (за разлика од досега кога во ова поле се внесуваше датумот на склучување на договорот). Оттука, ова поле нема да се пополнува за револвинг кредит за пречекорување на состојбата на средствата за тековно работење. За пласманите во хартии од вредност, во ова поле може да се внесе датумот на валутата.
	Датум на објавување на одговорот	15.8.2024 г.
IV	Тема	Правила за внесување на податоците за реструктурираните побарувања (број на кредитни партии и датумски полиња)
1.	Прашање	Дали со последните измени на подзаконската регулатива за Кредитниот регистар за реструктурираните побарувања и натаму ќе важат правилата за пополнување коишто се однесуваат на полињата за бројот на старите кредитни партии (поле 11-2 – „брКПС“), за датумот на првиот излез на пари (поле 13 – „дат1Одобр“), како и за крајниот датум за достасување на изложеноста (полето 15 – „датДостГлав“)?
	Одговор	Во врска со доставувањето на податоците за реструктурираните побарувања укажуваме дека и натаму ќе важат досегашните правила за пополнување на наведените полиња.
	Датум на објавување на одговорот	15.8.2024 г.
V	Тема	Датум на првото одобрување станбен кредит или друг кредит на физичко лице обезбеден со недвижност
1.	Прашање	Како да се обезбеди податокот за пополнување на полето 13 – 6 „датПРВ“ од прилогот бр. 1 на Упатството? Со кој датум да се пополни ова поле во случај на консолидација / рефинансирање (вклучително и рефинансирање во друга банка)

		на повеќе кредитни партии од различни типови кредити?
	Одговор	За правилно да се извести за датумот во полето 13 - 6 – „Датум на првото одобрување станбен кредит или друг кредит на физичко лице обезбеден со недвижност“, банката треба да обезбеди точна информација за најстариот датум, односно датумот на првото одобрување на станбениот кредит или кој било друг кредит на физичко лице којшто е обезбеден со недвижност (преку кредитното биро, комуникација со клиентот, Кредитниот регистар на Народната банка и слично), имајќи ги предвид и одредбите од точката 17 став 3 од Одлуката за макропрудентните инструменти за квалитетот на кредитната побарувачка од физичките лица („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 2/23, 96/23 и 193/23). При консолидација на повеќе побарувања, треба соодветно да се земе предвид датумот на склучување на договорот за најстарата обврска.
	Датум на објавување на одговорот	15.8.2024 г.
VI	Тема	Ненаплатена кредитна изложеност на физичко лице
1.	Прашање	Како се пополнува полето 24 - 2 – „ПарКлиФЛ“ од прилогот бр. 1 на Упатството?
	Одговор	Во согласност со точката 62 потточка 62.2 од Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 57/23 и 27/24), банката во своите интерни акти треба да го пропише пристапот за утврдување нефункционални кредитни изложености за клиентите физички лица (на ниво на клиент или, пак, на ниво на кредитна изложеност). Во согласност со точката 48 од оваа одлука, банката е должна да го применува пропишаниот пристап за сите изложености кон физичките лица. Оттука, во зависност од пропишаниот пристап, банката за секоја кредитна изложеност на физичките лица, во полето 24 - 2 – „ПарКлиФЛ“ треба да внесе иста ознака, односно или ознаката ПКИФЛ, или ознаката КЛФЛ.
	Датум на објавување на одговорот	15.8.2024 г.
VII	Тема	Праг на значајност
1.	Прашање	Дали при пополнување на полето 24 - 3 – „ПрагЗнач“ се внесува износот на ненаплатените обврски на ниво на кредитната изложеност или, пак, на ниво на клиентот?
	Одговор	Пополнувањето на полето 24 - 3 – „ПрагЗнач“ зависи од пристапот којшто го користи банката за утврдување на нефункционалните кредитни изложености кон клиентите физички лица. Доколку банката ги утврдува нефункционалните кредитни изложености на ниво на клиентот физичко лице, ова поле се пополнува само доколку е надминат прагот на значајност на ниво на

		вкупната кредитна изложеност кон тој клиент и кај секоја кредитна партија се внесува вкупниот износ на ненаплатени обврски на клиентот. Доколку банката ги утврдува нефункционалните кредитни изложености на ниво на кредитната изложеност (кредитна партија), во ова поле се внесува износот на ненаплатени обврски за таа изложеност/партијата. Притоа, треба да се имаат предвид одредбите од точката 48 став 2 од Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 57/23 и 27/24).
	Датум на објавување на одговорот	15.8.2024 г.
VIII	Тема	Намена на кредитната партија и претежна дејност на трговецот на мало
1.	Прашање	Според кој прилог од Упатството треба да се пополни полето за намената на кредитната партија кога станува збор за кредитна изложеност на трговец на мало? Дали за кредитна изложеност на трговец на мало се доставува податок за претежната дејност?
	Одговор	Кога станува збор за пополнувањето на полето за намената на кредитната партија одобрена на трговец на мало (тип на клиент 05 и 09), како и досега, шифрата за трговците на мало ќе се внесува според постојниот прилог бр. 2 од Упатството (полето бр. 34 – „намена“). Покрај тоа, за сите кредитни партии одобрени на трговец на мало (тип на клиент 05 и 09), банките ќе имаат обврска за доставување и на податокот за намената според новиот прилог бр. 8 од Упатството, и тоа во полето бр. 34-а – „НаменаП“, независно од датумот на нивното одобрување. Во однос на полето бр. 10 – „пдејност“ од прилогот бр. 1 од Упатството, како и досега, за кредитните изложености кон клиентите мали трговци, посоченото поле за претежна дејност не се пополнува.
	Датум на објавување на одговорот	15.8.2024 г.
IX	Тема	Намена на кредитната партија – реструктурирање, консолидација и отпишани побарувања
1.	Прашање	Во случај на реструктурирање побарување/-а или консолидација на повеќе кредитни партии, дали се пополнува полето бр. 34 - а – „НаменаП“?
	Одговор	Во случај на реструктурирање побарување/-а или консолидација, полето за намената на кредитната партија бр. 34 - а – „НаменаП“ се пополнува во согласност со прилогот бр. 8 од ова упатство, и тоа со намената за која банката оценила дека преовладува.
	Датум на објавување на одговорот	15.8.2024 г.

2.	Прашање	Дали за отпишаните кредитни изложености се внесува податок за намената?
	Одговор	За отпишаните кредитни изложености не се доставува податок за намената на кредитната изложеност, односно не се пополнува полето бр. 34 - а – „НаменаП”.
	Датум на објавување на одговорот	15.8.2024 г.